

Ενημερωτικό δελτίο δημοσίων συμβάσεων

Επιμέλεια σύνταξης: Ε. Αδαμαντίδου, Δ.Ν., Δικηγόρος, Προϊσταμένη ΜοΠαΔιΣ

Επιμέλεια ύλης: Μ. Μασούρη, ΜΔΕ, Δικηγόρος, Ευ. Κιουρκτσή, Μ.Δ.Ε., Νομικός, Απόφοιτος ΕΣΔΑΑ

Τροποποιήσεις Ν.4412/2016

περιεχόμενα τεύχους

Τροποποιήσεις Ν. 4412/2016	1
Παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας	2
Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων	3
Αρμοδιότητες του Τμήματος Προμηθειών, Διαχείρισης Υλικού και Εγκαταστάσεων του ΑΣΕΠ	3
Αρμοδιότητες διενέργειας δημόσιων διαγωνισμών στα Υπουργεία Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	3
Ορισμός επιχειρησιακών μονάδων	4
ΕΣΗΔΗΣ	4
Δελτίο Τύπου της Επιτροπής σχετικά με την αύξηση του αντικτύπου των δημοσίων επενδύσεων	4
Πρώτος ηλεκτρονικός διαγωνισμός για τα δημόσια έργα	5
Ευρωπαϊκή Πράξη Προσβασιμότητας	5
Νομολογία ΔΕΕ και ΓεΔΕΕ	5

Με την παρ. 1 του άρθρου 39 του Ν.4488/2017 (ΦΕΚ Α 137/13.09.2017) προστίθεται περίπτωση γ στην παρ. 2 του άρθρου 73 του Ν.4412/2016 και θεσπίζεται επιπλέον λόγος αποκλεισμού από τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων όταν σε βάρος του οικονομικού φορέα έχουν επιβληθεί πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας. Οι παραβάσεις αυτές είτε χαρακτηρίζονται σύμφωνα με την ΥΑ 2063/Δ1632/2011 (ΦΕΚ Β 266) ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας και προκύπτουν αθροιστικά από τρεις διενεργηθέντες ελέγχους είτε αφορούν την αδήλωτη εργασία και προκύπτουν αθροιστικά από δύο διενεργηθέντες ελέγχους. Και στις δύο περιπτώσεις, οι κυρώσεις πρέπει να έχουν επιβληθεί σε βάρος του οικονομικού φορέα μέσα σε χρονικό διάστημα 2 ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής και να έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, ενώ ο λόγος αποκλεισμού δεν εφαρμόζεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των είκοσι χιλιάδων ευρώ.

Με την παρ. 2 προστίθεται περίπτωση γ στην παρ. 2 του άρθρου 80 του Ν.4412/2016, σύμφωνα με την οποία ο οικο-

νομικός φορέας, προκειμένου να αποδείξει ότι δεν συντρέχει ο ανωτέρω λόγος αποκλεισμού προσκομίζει ως αποδεικτικό μέσο πιστοποιητικό από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού της Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων, από το οποίο πρέπει να προκύπτουν οι πράξεις επιβολής προστίμου που έχουν εκδοθεί σε βάρος του οικονομικού φορέα σε χρονικό διάστημα δύο ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής.

Με την παρ. 3 προστίθεται παρ. 3 στο άρθρο 305 του Ν.4412/2016, σύμφωνα με την οποία ο ανωτέρω λόγος αποκλεισμού περιλαμβάνεται πάντοτε στους κανόνες και τα κριτήρια για τον αποκλεισμό και την επιλογή των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν σε σύστημα προεπιλογής ή σε ανοικτή διαδικασία, κλειστή διαδικασία, διαδικα-

σία με διαπραγμάτευση, ανταγωνιστικό διάλογο, σύμπραξη καινοτομίας ή συνοπτικό διαγωνισμό.

Με την παρ. 4 προστίθεται τελευταίο εδάφιο στην παρ. 1 του άρθρου 335 του Ν.4412/2016, σύμφωνα με την οποία οι αναθέτοντες φορείς επιβάλλουν τον όρο ότι κατά την εκτέλεση της σύμβασης ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί τις διατάξεις της νομοθεσίας περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου.

Με την παρ. 5 σημειώνεται πως η ισχύς των παρ. 1 – 4 του Ν.4488/2017 αρχίζει την 14.11.2017 και δεν καταλαμβάνει διαδικασίες που έχουν ήδη ξεκινήσει πριν την ως άνω ημερομηνία.

Με το άρθρο 20 του Ν.4491/2017 (ΦΕΚ Α 152) ενοποιούνται τα διαδοχικά στάδια της ένστασης και αίτησης θεραπείας που προβλέπονταν για τα δημόσια έργα στο άρθρο 174

N.4412/2016. Σύμφωνα με τη νέα ρύθμιση, ασκείται μόνο ένσταση (ενδικοφανής προσφυγή) ενώπιον του Υπουργού Υποδομών ή του αρμόδιου κατά περίπτωση οργάνου μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία 2 μηνών. Σε περίπτωση που η ένσταση απορριφθεί, ρητά ή σιωπηρά με την πάροδο της προθεσμίας 3 μηνών, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να προσφύγει στο αρμόδιο δικαστήριο. Ο Υπουργός ή το αρμόδιο όργανο μπορούν να κάνουν δεκτή την ένσταση και μετά την ανωτέρω προθεσμία, μέχρι τη συζήτηση της υπόθεσης στο δικαστήριο, οπότε και απαιτείται αποδοχή της από τον ενιστάμενο εντός μηνός από την κοινοποίησή της, με παραίτησή του από το δικαίωμα άσκησης προσφυγής και από τυχόν ασκηθείσα προσφυγή του. Επίσης, κατ' εξαίρεση από τον κανόνα της μη αναστολής των προθεσμιών άσκησης διοικητικών προσφυγών, στην παρ. 15 προβλέπεται ρητά η αναστολή των προθεσμιών κατά τον μήνα Αύγουστο.

Με το άρθρο 20 καθορίζεται ενιαία η δικαιοδοσία του Διοικητικού Εφετείου, ανεξαρτήτως του χαρακτήρα της σύμβασης δημοσίου έργου ως διοικητικού ή ιδιωτικού δικαίου. Επίσης, η άσκηση της ένστασης που προβλέπεται στο άρθρο 174 N.4412/2016 ανάγεται ως προϋπόθεση παρα-

δεκτής προσφυγής στο δικαστήριο, με εξαίρεση την περίπτωση που ασκείται αγωγή χωρίς να σωρεύεται αίτημα ακύρωσης ή τροποποίησης της προσβαλλόμενης πράξης. Ειδικά για τα δημόσια έργα προϋπολογισμού άνω των 500.000 ευρώ, ορίζεται ότι η δικάσιμος για τη συζήτηση της υπόθεσης προσδιορίζεται το αργότερο εντός 6 μηνών.

Με το άρθρο 22 τροποποιείται το άρθρο 198 N.4412/2016 που αφορά τις μελέτες και προβλέπεται η νέα διαδικασία υποβολής ένστασης που αναφέρθηκε πιο πάνω για τα δημόσια έργα. Δηλαδή, και στις μελέτες ασκείται μόνο ένσταση (ενδικοφανής προσφυγή) ενώπιον του Υπουργού Υποδομών ή του αρμόδιου κατά περίπτωση οργάνου μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία 2 μηνών. Σε περίπτωση που η ένσταση απορριφθεί ρητά ή σιωπηρά, με την πάροδο της προθεσμίας 3 μηνών, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να προσφύγει στο αρμόδιο δικαστήριο. Ο Υπουργός ή το αρμόδιο όργανο μπορούν να κάνουν δεκτή την ένσταση και μετά την ανωτέρω προθεσμία, μέχρι τη συζήτηση της υπόθεσης στο δικαστήριο, οπότε και απαιτείται αποδοχή της από τον ενιστάμενο εντός μηνός από την κοινοποίησή της, με παραίτησή του από το δικαίωμα άσκησης προσφυγής και από τυχόν ασκηθείσα

προσφυγή του.

Επίσης, κατ' εξαίρεση από τον κανόνα της μη αναστολής των προθεσμιών άσκησης διοικητικών προσφυγών, στην παρ. 15 προβλέπεται ρητά η αναστολή των προθεσμιών κατά τον μήνα Αύγουστο.

Με το άρθρο 23 προστίθενται 3 παράγραφοι στο άρθρο 376 N.4412/2016, που ρυθμίζουν το μεταβατικό καθεστώς που αφορά τη δικαστική επίλυση διαφορών από συμβάσεις δημοσίων έργων και μελετών που έχουν συναφθεί πριν από την έναρξη ισχύος του N. 4412/2016, τις ενστάσεις και αιτήσεις θεραπείας που έχουν ασκηθεί έως την 01.11.2017 και τις πράξεις συγκρότησης των αποφαινόμενων ή γνωμοδοτικών οργάνων.

Με το άρθρο 27 τίθεται στο δικαστήριο προθεσμία 30 ημερών για τη συζήτηση της υπόθεσης. Σημειώνεται ότι, ενόψει του άρθρου 26 Σ, οι προθεσμίες που τάσσονται από το νομοθέτη στη δικαστική εξουσία δεν έχουν ανατρεπτικό χαρακτήρα.

Με το άρθρο 28, τέλος, προστίθεται παράγραφος 14 στο άρθρο 379 του N.4412/2016, σύμφωνα με την οποία προσφυγές ή αγωγές που έχουν κατατεθεί μέχρι την 01.11.2017 δικάζονται από το δικαστήριο στο οποίο έχουν κατατεθεί.

Παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας

Με την παρ. 6 του άρθρου 39 N.4488/2017 (ΦΕΚ Α 137) καταργείται η παρ. 2 του άρθρου 24 N.3996/2011, που προέβλεπε τον αποκλεισμό του οικονομικού φορέα από τη σύναψη δημόσιας σύμβα-

σης λόγω έκδοσης σε βάρος του δύο ή περισσότερων πράξεων επιβολής προστίμου για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται ως υψηλής ή πολύ υψηλής σοβαρότητας μέσα

στα τελευταία 3 χρόνια πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προσφοράς.

Επίσης, με το ίδιο άρθρο αντικαθίσταται η περίπτωση γ της παρ. 2 του άρθρου 68

N.3863/2010, που προέβλεπε τον αποκλεισμό από τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων εταιριών παροχής υπηρεσιών καθαριότητας και φύλαξης, λόγω διάπραξης σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος. Ως τέτοιο θεωρούνταν ιδίως α) η επιβολή σε βάρος του οικονομικού φορέα τουλάχιστον 2 πράξεων επιβολής προστίμου από τα αρμόδια όργανα του ΣΕΠΕ συνολικού ύψους 10.000 ευρώ για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας υψηλής ή πολύ υψηλής σοβαρότητας, β) η κήρυξη του ως έκπτωτου λόγω παραβάσεων της εργατικής

και ασφαλιστικής νομοθεσίας και γ) η επιβολή της κύρωσης της προσωρινής διακοπής της λειτουργίας της παραγωγικής διαδικασίας, τμήματος της επιχείρησης ή εκμετάλλευσής του. Και οι 3 περιπτώσεις αφορούσαν το χρονικό διάστημα 3 ετών πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της προσφοράς.

Ήδη, με τη νέα ρύθμιση για τον αποκλεισμό των υποψηφίων απαιτείται η επιβολή κυρώσεων μέσα σε χρονικό διάστημα 2 ετών πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της προσφοράς για πα-

ραβάσεις που χαρακτηρίζονται σύμφωνα με την ΥΑ 2063/Δ1632/2011 (ΦΕΚ Β 266) ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας και προκύπτουν αθροιστικά από τρεις διενεργηθέντες ελέγχους. Προβλέπεται, επίσης, δυναμικός λόγος αποκλεισμού των εταιριών παροχής υπηρεσιών καθαριότητας και φύλαξης αν μέσα σε χρονικό διάστημα 3 ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής της προσφοράς έχουν κηρυχθεί έκπτωτες ή τους έχει επιβληθεί η κύρωση της προσωρινής διακοπής της λειτουργίας.

Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων

Την 05.09.2017 η ΕΑΑΔΗΣΥ διατύπωσε την με αριθμό 35/2017 γνώμη της επί του κατατεθέντος νομοσχεδίου που αφορά τις προαναφερθείσες τροποποιήσεις του Ν.4412/2016 για τις παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας ως λόγο αποκλεισμού από τις διαδικασίες σύναψης δημόσιων διαγωνισμών. Η Αρχή ζήτησε την περαιτέρω επεξεργασία των προτεινόμενων

ρυθμίσεων, καθώς και τη δημιουργία σχετικής βάσης δεδομένων, προκειμένου να καταστεί εφικτή η έκδοση των σχετικών βεβαιώσεων.

Με την με αριθμό 29/2017 (ΦΕΚ Β 3074) απόφαση της ΕΑΑΔΗΣΥ εγκρίθηκε η έκδοση πρότυπων τευχών διακηρύξεων ανοικτής διαδικασίας για τη σύναψη ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων έργου

άνω και κάτω των ορίων του Ν.4412/2016, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά με βάση την τιμή. Τα ανωτέρω πρότυπα τεύχη ισχύουν υποχρεωτικά για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων έργου του Βιβλίου Ι και δυναμικά για τη σύναψη συμβάσεων έργου του Βιβλίου ΙΙ Ν.4412/2016.

Αρμοδιότητες του Τμήματος Προμηθειών, Διαχείρισης Υλικού και Εγκαταστάσεων του ΑΣΕΠ

Με την υπ' αριθ. 16637/01/2017/04.09.2017 (ΦΕΚ Β 3122) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών

ορίζεται ότι στις αρμοδιότητες του Τμήματος Προμηθειών, Διαχείρισης Υλικού και Εγκαταστάσεων του ΑΣΕΠ

περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, η διενέργεια δημόσιων διαγωνισμών και η σύναψη δημοσίων συμβάσεων.

Αρμοδιότητες διενέργειας δημόσιων διαγωνισμών στα Υπουργεία Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων

Στο άρθρο 11 του ΠΔ 96/2017 (ΦΕΚ Α 136, Οργανισμός του Υπουργείου Δικαιοσύνης) ορίζεται ως αρμοδιότητα του Τμήματος Προμηθειών της

Υπηρεσίας Προμηθειών και Διαχείρισης Υλικού του Υπουργείου, μεταξύ άλλων, η διενέργεια δημόσιων διαγωνισμών και η σύναψη δημο-

σίων συμβάσεων του Υπουργείου.

Στο άρθρο 3 του ΠΔ 97/2016 (ΦΕΚ Α 138, Οργανισμός του

Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων) ορίζεται ως αρμοδιότητα του Τμή-

ματος Μελετών, Κατασκευών Έργων Αγροτικής Υποδομής, μεταξύ άλλων, η παρακολού-

θηση, ο έλεγχος και η διοίκηση της εκπόνησης μελετών και έργων του Υπουργείου.

Ορισμός επιχειρησιακών μονάδων

Με την υπ' αριθ. 7000/7/3/2017 (ΦΕΚ Β 3135) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών ορίζονται ως χωριστές επιχειρησιακές μονάδες ανεξαρτήτως υπεύθυνες για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων οι αναφερόμενες σε αυτή υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας.

Με την υπ' αριθ. 54855.Φ.599/2017 (ΦΕΚ Β 3302) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών ορίζονται ως χωριστές επιχειρησιακές μονάδες ανεξαρτήτως υπεύθυνες για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων οι αναφερόμενες σε αυτή υπηρεσίες του Πυροσβεστικού Σώματος.

Με την υπ' αριθ. 6375/2017 (ΦΕΚ Β 3409) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών ορίζεται ως χωριστή επιχειρησιακή μονάδα η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας του Υπουργείου Εσωτερικών.

ΕΣΗΔΗΣ

Με την υπ' αριθ. ΔΑΕΕ/οικ.1470/Φ.Γενικά/2017 (ΦΕΚ Β 3391) απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών αποφασίζεται η προσωρι-

νή ανάθεση της αρμοδιότητας διαχείρισης των διαδικασιών ωρίμανσης και υλοποίησης του έργου «Μετεγκατάσταση του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ

Δημόσια Έργα στη ΓΓΥ» στη Διεύθυνση Αντιπλημμυρικών και Εγγειοβελτιωτικών Έργων (ΔΑΕΕ).

Δελτίο Τύπου της Επιτροπής σχετικά με την αύξηση του αντικτύπου των δημοσίων επενδύσεων

Την 03.10.2017 η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση ζητώντας από τα κράτη μέλη να επικεντρωθούν σε έξι προτεραιότητες: ευρύτερη υιοθέτηση καινοτόμων, οικολογικών και κοινωνικών κριτηρίων για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, ενίσχυση του επαγγελματισμού των αγοραστών του δημοσίου τομέα, βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ στις αγορές δημοσίων συμβάσεων στην ΕΕ και της πρόσβασης των ενωσιακών επιχειρήσεων σε τρίτες χώρες, αύξηση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της ποιότητας των δεδομένων για τις δημόσιες συμβάσεις, ψηφιοποίηση των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ των αγοραστών του δημοσίου τομέα σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η πρόταση της Επιτροπής προβλέπει μια νέα διαδικασία («εθελοντική εκ των προτέρων αξιολόγηση των μεγάλων έργων υποδομής»), σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να στέλνουν σε ένα γραφείο υποστήριξης που θα ιδρυθεί τα πολύπλοκα έργα που μπορεί να παρουσιάσουν προβλήματα, ήδη από την αρχή, εάν οι διαχειριστές τους δεν κατανοήσουν πλήρως τους σύνθετους κανόνες που ισχύουν για τις δημόσιες συμβάσεις μεγάλης κλίμακας. Το γραφείο της Επιτροπής θα απαντά σε πρώιμο στάδιο σχετικά με έργα με εκτιμώμενη αξία άνω των 250 εκ. ευρώ.

Η Επιτροπή επιπλέον συνιστά να ληφθούν μέτρα από τα κράτη μέλη προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αγοραστές του δημοσίου τομέα

έχουν τις επιχειρηματικές δεξιότητες, τις τεχνικές γνώσεις και την αντίληψη των διαδικασιών που απαιτούνται για τη συμμόρφωση με τους κανόνες, και να διασφαλιστεί ότι παρέχονται στους φορολογούμενους τα αγαθά και οι υπηρεσίες με την καλύτερη σχέση ποιότητας/τιμής. Η Επιτροπή θα διευκολύνει την ανταλλαγή ορθών πρακτικών και καινοτόμων προσεγγίσεων.

Τέλος, η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι ξεκινά στοχευμένη διαβούλευση με σκοπό τη συλλογή παρατηρήσεων από τα ενδιαφερόμενα μέρη όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να τονωθεί η καινοτομία μέσω της προμήθειας αγαθών και υπηρεσιών. Η διαβούλευση είναι ανοικτή έως την 31.12.2017 και θα τροφοδοτήσει τις μελλοντι-

κές κατευθυντήριες γραμμές για τις αναθέτουσες αρχές, αφορά δε θέματα όπως ο τρόπος χάραξης στρατηγικής, η οργάνωση της υποστήριξης

για δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας ή η χρήση φιλικών προς την καινοτομία εργαλείων δημοσίων συμβάσεων.

<http://www.sigmalive.com/news/europ/459311/komision-proliptiki-aksiologisi-megalon-dimosion-symvaseon>

Πρώτος ηλεκτρονικός διαγωνισμός για τα δημόσια έργα

Σύμφωνα με ανακοίνωση του Υπουργείου Οικονομίας την 05.10.2017 πραγματοποιήθη-

κε ο πρώτος ηλεκτρονικός διαγωνισμός δημοσίων έργων με την υποβολή 58 προσφο-

ρών οικονομικών φορέων.

Ευρωπαϊκή Πράξη Προσβασιμότητας

Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ψήφισαν την 14.09.2017 στην Ολομέλεια επί των προτεινόμενων τροποποιήσε-

ων της Ευρωπαϊκής Πράξης Προσβασιμότητας (European Accessibility Act), η οποία έχει συνέπειες και στα κριτή-

ρια ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων.

Νομολογία ΔΕΕ και ΓεΔΕΕ

ΔΕΕ C-223/2016, 14.09.2017, Casertana Costruzioni Srl κατά Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti κλπ

Λέξεις-κλειδιά

προδικαστική παραπομπή – οδηγία 2004/18/EK – άρθρο 47, παράγραφος 2, και άρθρο 48, παράγραφος 3 – προσφέρων ο οποίος στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής – απώλεια των απαιτούμενων ικανοτήτων από τους εν λόγω φορείς – εθνική νομοθεσία προβλέπουσα τον αποκλεισμό του προσφέροντος από τη διαδικασία του διαγωνισμού και την ανάθεση της σύμβασης σε ανταγωνιστή

Νομικό ζήτημα

Το άρθρο 63 της οδηγίας 2014/24 επιφέρει ουσιώδεις τροποποιήσεις στο δικαίωμα ενός οικονομικού φορέα να βασίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων στο πλαίσιο δημόσιας σύμβασης και για το λόγο αυτό δεν μπορεί να

χρησιμοποιηθεί ως κριτήριο για την ερμηνεία του άρθρου 48 της οδηγίας 2004/18. Οι αρχές της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων απαγορεύουν την τροποποίηση της προσφοράς μετά την κατάθεσή της, ως τέτοια δε νοείται η μεταβολή της σύνθεσης της αναδόχου κοινοπραξίας ή του υπεργολάβου, εφόσον η επιλογή του τελευταίου έναντι άλλου υπήρξε καθοριστικό στοιχείο κατά τη σύναψη της σύμβασης. Η παροχή της δυνατότητας σε συμμετέχουσα κοινοπραξία να αντικαταστήσει τρίτη επιχείρηση που αποτελεί μέλος της και απώλεσε απαιτούμενη πιστοποίηση, προκειμένου η εν λόγω κοινοπραξία να μην αποκλειστεί από το διαγωνισμό, θα συνιστούσε ουσιώδη τροποποίηση της προσφοράς της.

ΔΕΕ C-567/2015, 05.10.2017, LitSpecMet UAB κατά Vilnius Iokomotyvnų remonto depas UAB

Λέξεις-κλειδιά

προδικαστική παραπομπή – οδηγία 2004/18 – άρθρο 1, παράγραφος 9 – έννοια αναθέτουσας αρχής – εταιρία το κεφάλαιο της οποίας ανήκει σε αναθέτουσα αρχή – ενδοομικές πράξεις

Νομικό ζήτημα

Μία εταιρία η οποία ανήκει εξ ολοκλήρου σε αναθέτουσα αρχή, έχει ως αντικείμενο δραστηριότητας την κάλυψη αναγκών γενικού συμφέροντος και παράλληλα διενεργεί πράξεις στην ανταγωνιστική αγορά πρέπει να χαρακτηρίζεται ως οργανισμός δημοσίου δικαίου κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 9β της οδηγίας 2004/18, στο μέτρο που η εταιρία καθορίζει την στάση της με βάση εκτιμήσεις μη οικονομικής φύσης. Εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να το ελέγξει. Δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι η αξία των εσωτερικών πράξεων ενδέχεται να αντιπροσωπεύει στο μέλλον ποσοστό μικρότερο από το 90% ή πάντως όχι τον κύριο όγκο του συνολικού κύκλου εργασιών της εταιρίας.

Η Μονάδα Παρακολούθησης Διαγωνισμών και Συμβάσεων (ΜοΠαΔιΣ) λειτουργεί από την 1η Ιανουαρίου 1997, στη Θεσσαλονίκη, στις εγκαταστάσεις του Κέντρου Διεθνούς Ευρωπαϊκού και Οικονομικού Δικαίου (ΚΔΕΟΔ). Αποτελεί μία γνωμοδοτική δομή που παρέχει στο Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης, καθώς και σε όλες τις ελληνικές αναθέτουσες αρχές εξειδικευμένη και ταχύτατη συμβουλευτική υποστήριξη κατά τη

δημοπράτηση συγχρηματοδοτούμενων συμβάσεων έργων και τεχνικών υπηρεσιών, που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2004/18 & 2004/17. Συγκροτεί ένα εθνικό σύστημα ελέγχου της νομιμότητας των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και σηματοδοτεί μια νέα εποχή προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας στη δημοπράτηση των δημοσίων συμβάσεων.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ελληνική Επιθεώρηση Ευρωπαϊκού Δικαίου

ΕΕΕυρΔ
**ελληνική επιθεώρηση
ευρωπαϊκού δικαίου**
revue hellénique de droit européen

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ **1-2/2017**
Τόμος 37
Ιανουάριος - Ιούνιος

Άρθρα
Α. Μπαλατσούκας
Οι επιπτώσεις του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας σε σχέση με την υπόθεση Ledra
Φ. Σωτηριάδου
Η καταστατική έδρα των νομικών προσώπων ως «έδρα» του επενδυτή
Α. Βενέρης
Καταστάσεις Ονομάτων Επιβατών («PNR»): Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα έναντι καταπολέμησης της τρομοκρατίας
Γ. Μπουζύλιαρ
Η υπερτιμημένη αξία των συγγενικών δικαιωμάτων και η ανάγκη επαναπροσδιορισμού της έννοιας της παρουσίας στο κοινό

Επισκόπηση Νομολογίας
- ΔΕΕ - ΓεΔΕΕ (Δεκέμβριος 2016 - Μάιος 2017)
- ΕΔΔΑ (Σεπτέμβριος 2016 - Μάρτιος 2017)

Σχολιασμένη Νομολογία
- Κρατικές ενισχύσεις στον μεταλλευτικό τομέα
- Απαγορευμένες εγγυήσεις πρόσβασης στα διατηρούμενα προσωπικά δεδομένα
- Απαγόρευση διακρίσεων και ισολομική μαντίλα
- Ενυπόθηκα δάνεια
- Συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου για την κάλυψη πάγιων και διαρκών αναγκών
- Η Κοινή Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας για την προσφυγική κρίση
- Απόρριψη αίτησης ασύλου λόγω συμμετοχής σε τρομοκρατική οργάνωση
- Θεωρήσεις περιορισμένης εδαφικής ισχύος και προσφυγική κρίση
- Διαχείριση αποβλήτων
- Καταναγκαστική εργασία μεταναστών σε φυτείες φράουλας
- Δίκαιη δική και αμοιχτό τεκμήριο γνωστοποίησης μέσω τοιχοκόλλησης
- Έκταση και αρμοδιότητες ΕΣΡ επί της χορήγησης τηλεοπτικών αδειών
- Σύμβαση ενυπόθηκου δάνειου σε αλλοδαπό νόμισμα (ελβετικό φράγκο)

ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η Ελληνική Επιθεώρηση Ευρωπαϊκού Δικαίου εκδίδεται από το έτος 1981 από το ΚΔΕΟΔ σε συνεργασία με τον Δικηγορικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης 4 φορές το χρόνο στην ελληνική γλώσσα, ενώ από το 2004 εκδίδεται ετησίως ένα πέμπτο ξενόγλωσσο τεύχος. Αντικείμενό της αποτελεί το σύνολο του Ευρωπαϊκού Δικαίου, καθώς και οι τομείς της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς δικαίου, δημόσιου και ιδιωτικού. Ειδικά τεύχη παρουσιάζουν αφιερώματα σε θέματα ιδιαίτερου ενδιαφέροντος, όπως λ.χ. η Σύμβαση των Βρυξελλών, η ραδιοτηλεόραση, το περιβάλλον, οι συμβάσεις δημοσίων έργων, η εκπαίδευση και η διαφήμιση.

Μονάδα Παρακολούθησης Διαγωνισμών και Συμβάσεων (ΜοΠαΔιΣ)

Ικάρων 1 (ΤΘ 14) 551 02 Καλαμαριά
Τηλ.: 2310 476 103-4 Fax: 2310 476 105
E-mail: mopadis@cieel.gr
<http://mopadis.cieel.gr>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Διαρθρωτικό
και Επενδυτικό Ταμείο

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης